

การจัดการทำนบปลาประจำหมู่บ้านโดยองค์กรท้องถิ่นในจังหวัดตรัง

Fish Barrage Management by Local Organization

in Changwat Trang

พรรณี เดชภักดี

Punnee Deatpukdee

เลขหมู่	S495.5.พ3	พ44	2543	พ.1
Order Key	28848			
Bib Key	177670			
	1 1 ก.ค. 2543			

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Agricultural Development

Prince of Songkla University

2543

ชื่อวิทยานิพนธ์ การจัดการทำนบปลาประจำหมู่บ้านโดยองค์กรท้องถิ่นในจังหวัดตรัง
ผู้เขียน นางพรรณิ เดชภักดี
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร
ปีการศึกษา 2543

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการและผลของการจัดการทำนบปลาประจำหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อการจัดการทำนบปลาประจำหมู่บ้านและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการทำนบปลาประจำหมู่บ้านโดยองค์กรท้องถิ่นในจังหวัดตรัง พื้นที่ศึกษาคัดเลือกจากหมู่บ้านที่มีทำนบปลาประจำหมู่บ้านที่เริ่มดำเนินการในปี 2534 ที่มีระดับของความสำเร็จ สูง ปานกลาง และ ล้มเหลว มาประเภทละ 1 หมู่บ้าน ใช้แบบสัมภาษณ์ 2 ชุด มาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลข่าวสารสำคัญ 3 แห่ง จำนวน 15 คน แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ราษฎรและคณะกรรมการประมงหมู่บ้าน จำนวน 127 คน โดยสุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จสูง จำนวน 42 คน หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จปานกลาง จำนวน 40 คน และหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว จำนวน 45 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) F-test รวมทั้งการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามชุดที่ 2 โดยใช้ค่าอัลฟาของครอนบาค การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC* (statistical package for the social sciences / personal computer plus)

ผลการศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างพบว่าทำนบปลาที่ประสบความสำเร็จแตกต่างกันเป็นเพราะหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จสูง และปานกลางนั้น ลักษณะทางกายภาพชีวภาพของทำนบปลามีความเหมาะสมกว่าหมู่บ้านอื่นในทุก ๆ ด้าน คณะกรรมการประมงหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งน้ำทำนบปลาในหมู่บ้านสูงกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ซึ่งสามารถวัดความสำเร็จได้จากผลของการจัดการ นั่นคือหมู่บ้านดังกล่าวได้ดำเนินการเลี้ยงปลาจนมีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง มีการจัดหาปัจจัยเพิ่มเติม มีการบริหารจัดการแหล่งน้ำ การเตรียมบ่อ โดยการใส่ปุ๋ย ใส่ปูนขาว การเลี้ยงปลา และมีเงินกองทุนจากการขายบัตรจับปลา และจากเงินรางวัลที่ได้จากการประกวดแหล่งน้ำ ตลอดจนมีการบันทึกข้อมูลการดำเนินงานโครงการอย่างสม่ำเสมอ

ผลการศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง พบว่า หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จในการจัดการทำนบปลาประจำหมู่บ้านสูง ปานกลาง และล้มเหลว มีลักษณะของการมีส่วนร่วมของราษฎรในระดับมาก ปานกลาง และน้อยตามลำดับ คณะกรรมการประมงหมู่บ้านของหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จสูงและปานกลาง มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทำนบปลาอยู่ในระดับมาก ส่วนหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวคณะกรรมการประมงหมู่บ้านมีส่วนร่วมในระดับ

ปานกลาง หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จสูงและปานกลางคณะทำงานเข้ามาบริหารจัดการทำนบปลา
อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวคณะทำงานเข้ามาบริหารจัดการทำนบปลา
ในระดับน้อย

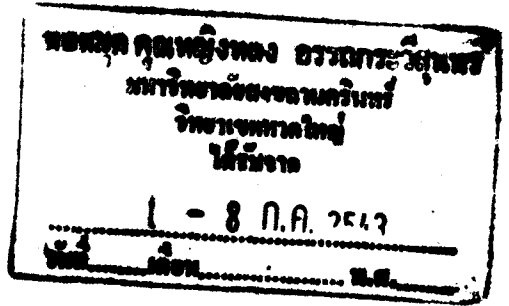
สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการทำนบปลาประจำหมู่บ้านประกอบไปด้วย
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนในชุมชน พบว่า ปัจจัยที่
มีผล คือ อายุของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนของผู้ที่อยู่ในวัยกำลังศึกษา จำนวนคนในวัยแรงงานที่ทำ
การเกษตร หน่วยแรงงานรับจ้างในครัวเรือน การตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมในครัวเรือนและการเข้า
ร่วมกิจกรรมของแหล่งน้ำทำนบปลาประจำหมู่บ้านของภรรยา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของ
องค์กรท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จคือ คณะทำงานประจำท้องถิ่น คณะ
อนุกรรมการประมงหมู่บ้านและลักษณะทางเทคนิคหรือการจัดการทางกายภาพ-ชีวภาพของแหล่งน้ำ
ส่วนระดับความรู้ในการจัดการทำนบปลาประจำหมู่บ้านไม่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จของโครงการ

Thesis Title Fish Barrage Management by Local Organization
 in Changwat Trang

Author Mrs. Punnee Deatpukdee

Major Program Agricultural Development

Academic Year 2000

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) The result of fish barrage management in villages; 2) the participation and opinions of people toward fish barrages at their villages; 3) factors which affected the success of fish barrage management by local organizations in Changwat Trang.

The studied areas were selected from villages which started a process of fish barrages in 1991. There were 3 cases of high, medium success and failure villages. Structured and semi - structured interviews were used to collect data. The semi-structured interview was used on 15 key informants in 3 areas. The structured interview was used to sample 127 villagers and village fishery committees : 42 villagers from high success villages, 40 villagers from medium success villages and 45 villagers from failure villages. Statistic used for analyzing data were percentage, mean, F-test and reliability testing with Cronbach's co-efficient. Statistical data were analysed with the SPSS/PC⁺ program (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus).

The results from the semi-structured interview found that the different success rates of fish barrages resulted from the different physical and biological characteristics. The high and medium success villages had more suitable conditions than other villages. Their village fishery committees had higher management ability of fish barrage water sources than other villages. They could measure the success from the results of the management. These villages had running process of fish farm until continuing. There were providing more factors, management of water resource, preparing the well, putting fertilizer and lime, fish feeding, fish food giving, funding from selling with fishing card, and reward from water resource contest including always recording data for running process.

Findings from the structured interview found that the high and medium success and failure villages had people participation at high, medium and less level respectively. Fishery sub-committees of villages which were high and medium success had running process toward fish barrage management at high level, while in the failure villages, the fishery sub-committees had participated at a medium level. In the high and medium success villages, The committees entered to manage fish barrage at medium level. Where as the failure village entered a lower level.

Factor which affected the success of fish barrage management were composed of factors related to economic and social characteristics of families in the community, such as the age of family members, number of educated persons, amount of younger labour in agriculture, unit of employed labour in family, decision making for family activities and participation in activities about fish barrage water resource of villages' wives. Factors which concerned management of local organizations indicated that factors indicating success were local committees, sub-committees of fishery villages and characteristics of technique or management of physical and biological water resource. Knowledge level of fish barrage management didn't affect the project's success level.